

КАТАЛОГ

інструментів соціального захисту внутрішньо переміщених осіб (у розрізі основних потреб ВПО)*

Розроблено у межах проєкту «Забезпечення соціального захисту учасників АТО/ООС та суспільної інтеграції внутрішньо переміщених осіб в умовах посилення загроз соціальної безпеці» (реєстраційний номер 2021.01/0343), що переміг у конкурсі НФД України «Наука для безпеки і сталого розвитку України»

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ: *Самолук Н.М., Грішнова О.А., Панькова О.В., Мазур Н.О., Кроль В.В., Рощик І.І., Юрчик Г.М.*

* Каталог містить перелік лише спеціальних інструментів соціального захисту ВПО (поширюються лише на осіб, які мають відповідний статус) та не включає так звані «універсальні» інструменти соціального захисту, які поширюються на усі визначені категорії населення (в т.ч. – і на ВПО на загальних підставах).

Зміст

1. Інструменти соціального захисту, щодо забезпечення потреби в житловому та земельному забезпеченні	3
2. Інструменти соціального захисту, щодо забезпечення потреби в лікуванні та реабілітації	9
3. Інструменти соціального захисту, щодо забезпечення потреби в достатньому рівні доходів та трудовій реалізації	11
4. Інструменти соціального захисту, щодо забезпечення потреби в освіті та професійному розвитку	14
5. Інструменти соціального захисту, щодо забезпечення потреби в соціальній адаптації та інтеграції у суспільство	17
6. Інструменти соціального захисту, щодо забезпечення потреби в суспільній повазі та визнанні	19

1. ІНСТРУМЕНТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ, ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТРЕБИ В ЖИТЛОВОМУ ТА ЗЕМЕЛЬНОМУ

Внутрішньо переміщені особи (ВПО) мають право на:

1.1. Державну підтримку будівництва / придбання доступного житла¹.

- ❖ претендувати на дану програму можуть ВПО: 1) відомості про яких внесені до Єдиної інформаційної бази даних про ВПО, якщо такі особи не мають у власності та не мали у власності протягом останніх трьох років іншої житлової нерухомості, ніж та, що розташована на території, визначеній тимчасово окупованою територією та на території населених пунктів, зазначених у переліку населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та переліку населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення або житло яких зруйноване чи непридатне для проживання внаслідок проведення антитерористичної операції; 2) офіційний середньомісячний грошовий дохід, який разом із доходом членів їхніх сімей з розрахунку на одну особу не перевищує трикратного розміру середньомісячної заробітної плати у відповідному регіоні за даними Держстату та раніше не отримували державну підтримку для будівництва (придбання) доступного житла;
- ❖ забезпечення ВПО доступним житлом здійснюється шляхом надання державної підтримки, яка полягає у сплаті державою 50% вартості будівництва (придбання) доступного житла та/або пільгового іпотечного житлового кредиту для ВПО.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 9).
- ✓ Закон України «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва» від 25.12.2008 № 800-VI (ст. 4).
- ✓ Постанова КМУ «Деякі питання забезпечення громадян доступним житлом» від 10.10.2018 № 819 (п. 9).

Примітка:

Державна підтримка надається виходячи з нормативної площі житла. Розмір державної підтримки розраховується:

! виходячи з нормативної площі (21 кв. метр загальної площі житла на одну особу та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю);

! виходячи з ринкової вартості 1 кв. метра загальної площі житла для населеного пункту за місцем розташування об'єкта, на будівництво (придбання) якого надається державна підтримка, але не більше граничної вартості 1 кв. метра. Решту вартості житла сплачує громадянин, який уклав договір про будівництво (придбання) доступного житла, за власні кошти.

Державна підтримка для будівництва (придбання) доступного житла надається лише один раз.

Одержувачі державної підтримки самостійно обирають об'єкти, на будівництво яких можуть спрямовуватися кошти державної підтримки, а також новозбудовані об'єкти.

¹Детальна інформація на веб-сайті Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву - <https://www.molod-kredit.gov.ua/zhytlovi-prohramy/kredyt-dlia-vpo-ta-ato-oos>

1.2. Отримання довгострокових кредитів, які надаються індивідуальним забудовникам житла на селі²:

- ❖ приймати участь у програмі можуть ВПО за умови, що вони: можуть підтвердити свою платоспроможність; мають зареєстроване місце проживання на території села або розглядають варіант переселення для постійного проживання у сільську місцевість та реєстрацію місця проживання там; працюють на підприємствах, установах, організаціях всіх форм власності, в особистих селянських господарствах, що функціонують у сільській місцевості та розташовані у межах району проживання чи суміжних районах; раніше не отримували кредит за цією програмою;
  - ❖ кредит надається у першочерговому порядку індивідуальним забудовникам з числа ВПО для завершення раніше розпочатого будівництва;
  - ❖ кредит індивідуальному забудовникові надається на строк до 20 років, але не більш як до досягнення позичальником пенсійного віку, а молодим сім'ям (подружжя, в якому вік чоловіка та дружини не перевищує 35 років) або неповним сім'ям (мати (батько) віком до 35 років) - до 30 років, з внесенням за користування ним плати у розмірі 3% річних;
  - ❖ сума кредиту визначається Фондом підтримки індивідуального житлового будівництва на селі з урахуванням рівня платоспроможності позичальника і не може перевищувати кошторисної вартості об'єкта кредитування та граничного розміру кредиту в сумі 400 тис. грн. для спорудження нового житлового будинку, 250 тис. грн. для реконструкції житлового будинку або добудови незавершеного будівництвом житла, 300 тис. грн. для придбання житла та 100 тис. грн. для спорудження інженерних мереж та підключення їх до існуючих комунікацій
- *Примітка: Кредит надається під 3% річних, однак від сплати відсотків звільняються: позичальник, який має 3 і більше дітей; позичальники, які є військовослужбовцями, подружжя, в якому чоловік або дружина є військовослужбовцем; позичальники, які є резервістами, військовозобов'язаними, подружжя, в якому чоловік або дружина є резервістом чи військовозобов'язаним.*
Програма діє не в усіх областях України.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 9, 17).
- ✓ Постанова КМУ «Про затвердження Правил надання довгострокових кредитів індивідуальним забудовникам житла на селі» від 05.10.1998р. № 1597.

²Детальна інформація на веб-сайті Кіровоградського обласного фонду підтримки індивідуального житлового будівництва на селі - <https://www.v-dim.in.ua/program>

1.3. Безоплатне отримання у тимчасове користування з оплатою житлово-комунальних та інших послуг житлових приміщень з фондів житла для тимчасового проживання ВПО.

- ❖ можуть приймати участь у програмі ВПО за умови: відсутності у власності житлового приміщення/частини житлового приміщення, придатного для проживання, розташованого в інших регіонах ніж ТОТ, в населених пунктах, розташованих на лінії розмежування, у районі проведення АТО, або таке житло зруйновано або стало непридатним для проживання внаслідок збройної агресії РФ; перебування на обліку громадян, які потребують надання житлового приміщення з фондів житла для тимчасового проживання; сукупний дохід сім'ї заявника є недостатнім для придбання або найму іншого жилого приміщення;
- ❖ ВПО та членам її сім'ї безоплатно надається житлове приміщення з фонду за місцем фактичного проживання в межах території уповноважених органів (в розрахунок не менше 6 м на одну особу) на строк до одного року з можливістю продовження на наступний строк у разі відсутності змін у їх статусі та якщо вони не набули іншого місця проживання;
- ❖ пріоритетність надання ВПО житлових приміщень із фонду визначається за кількістю балів, що набере ВПО/сім'я, за визначеною системою нарахування балів (враховує склад сім'ї та наявність у її складі вразливих категорій, приналежність до сім'ї загиблих ветеранів війни та захисників України та ін.);
- ❖ на підставі рішення про надання ВПО та членам їх сімей житлових приміщень із фонду уповноваженим органом видається ордер на вселення в житлове приміщення та укладається договір на користування житлом (за умови оплати ЖКП).

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 9).
- ✓ Постанова КМУ «Деякі заходи з формування фондів житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб» від 29.04. 2022 р. №495

Примітка: Пріоритетність надання ВПО житлових приміщень із фонду визначається за кількістю балів, що набере ВПО/сім'я, за такою системою нарахування балів:

1) пріоритетні критерії (нараховуються на сім'ю за найвищим показником):

сім'ї з трьома і більше дітьми - 27 балів;

сім'ї з двома дітьми - 26 балів;

сім'ї з однією дитиною - 25 балів;

сім'ї, у складі яких є вагітні жінки, - 24 бали;

сім'ї, у складі яких є особи, які втратили працездатність, - 23 бали;

сім'ї, у складі яких є особи пенсійного віку, - 22 бали;

2) загальні критерії (нараховуються за наявності підстав):

сім'ї з дітьми, один із батьків яких загинув (пропав безвісти) під час збройної агресії Російської Федерації, - 3 бали на сім'ю;

сім'ї загиблих (померлих) ветеранів війни та сім'ї загиблих (померлих) захисників і захисниць України, у складі яких є ВПО, - 2 бали на сім'ю;

ВПО з числа осіб, які належать до осіб з інвалідністю внаслідок війни та члени їх сімей - 1 бал на особу;

наявність у складі сім'ї дитини, якій надано статус постраждалого внаслідок воєнних дій та збройного конфлікту, - 2 бали на кожну дитину;

сім'ї з дітьми з інвалідністю - 3 бали на кожну дитину;

багатодітні сім'ї - 2 бали на сім'ю;

неповні сім'ї з дітьми, де мати чи батько виховують їх самостійно, - 2 бали на сім'ю;

сім'ї, у складі яких є непрацездатні особи, - 2 бали на сім'ю;

наявність у складі сім'ї осіб, які хворіють на рідкісні (орфанні) захворювання за переліком рідкісних (орфанних) захворювань, що призводять до скорочення тривалості життя хворих або їх інвалідизації, та для яких існують визнані методи лікування;

особи з інвалідністю I і II групи з числа ВПО катастрофи (категорії I і 2), - 2 бали на сім'ю;

сім'ї, у яких середньомісячний сукупний дохід за попередні шість місяців менший від прожиткового мінімуму на сім'ю в розрахунок на місяць та величини регіонального показника опосередкованої вартості наймання житла, - 3 бали на сім'ю;

особи, нагороджені державними нагородами за безосередню участь в антитерористичній операції, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі та стримування збройної агресії Російської Федерації, - 1 бал за одну нагороду;

сім'ї, які мають клопотання щодо потреби в забезпеченні житлом для тимчасового проживання від підприємства, установи, організації в галузі науки, охорони здоров'я, освіти, культури та фізичної культури і спорту щодо спеціаліста з числа внутрішньо переміщених осіб, який є висококваліфікованим фахівцем у відповідній галузі, - 2 бали на сім'ю;

особи, уповноважені на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування з числа внутрішньо переміщених осіб, - 3 бали на особу.

1.4. Отримання у платне користування житла із житлового фонду соціального призначення.

- ❖ участь у програмі мають право ВПО за умови: перебування на соціальному квартирному обліку; відсутності іншого житла для проживання на підконтрольній українській владі території, або житло зруйноване чи пошкоджене до стану, непридатного для проживання, внаслідок проведення АТО; середньомісячний сукупний дохід яких за попередній рік з розрахунку на одну особу в сумі менший від величини опосередкованої вартості найму житла в даному населеному пункті та прожиткового мінімуму, встановленого законодавством;
- ❖ право позачергового отримання квартир або садибних (одноквартирних) жилих будинків із житлового фонду соціального призначення мають право ВПО з числа: дітей-інвалідів, які є сиротами або батьки яких позбавлені батьківських прав і які проживають в установах соціального захисту після досягнення повноліття; особи з інвалідністю І і ІІ груп;
- ❖ квартири або садибні (одноквартирні) жилі будинки з житлового фонду соціального призначення надаються громадянам, які перебувають на соціальному квартирному обліку, у порядку черговості, виходячи із часу взяття таких громадян на облік;
- ❖ жилі приміщення за договором найму соціального житла надаються громадянам на підставі рішення органу місцевого самоврядування, що є підставою для укладення договору найму соціального житла (за умови своєчасної оплати за житлово-комунальні послуги та користування жилим приміщенням).

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 9).
- ✓ Закон України «Про житловий фонд соціального призначення» від 12.01.2006 № 3334-IV (ст. 10, 12).
- ✓ Постанова КМУ «Деякі питання реалізації Закону України "Про житловий фонд соціального призначення» від 23.07.2008 р. №682.

Примітка:

ВПО беруться на облік відповідними органами місцевого самоврядування за місцем перебування на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про ВПО. При цьому члени сім'ї внутрішньо переміщеної особи, яка подає заяву, беруться на облік разом із нею незалежно від місця такого обліку (за умови, що вони не перебувають на обліку за місцем перебування на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб).

Договір найму соціального житла діє до моменту виникнення обставин, за яких наймач соціального житла втрачає право на користування таким житлом.

Договір найму соціального житла діє до моменту виникнення обставин, за яких наймач соціального житла втрачає право на користування таким житлом.

У разі якщо середньомісячний сукупний дохід ВПО, який перебуває на соціальному квартирному обліку, та членів його сім'ї за попередні два роки поспіль з розрахунку на одну особу змінився і став вищий за величину опосередкованої вартості найму житла в даному населеному пункті та прожитковий мінімум, така зміна є підставою для зняття зазначеного громадянина з соціального квартирному обліку.

1.5. Отримання податкової знижки за договором оренди житла.

ВПО має право на податкову знижку за наслідками звітного податкового року на суму коштів у вигляді орендної плати за договором оренди житла (квартири, будинку), оформленим відповідно до вимог чинного законодавства, фактично сплачених платником податку.

Платник податку з числа ВПО має право скористатися податковою знижкою виключно за умови, що він та/або члени його сім'ї першого ступеня споріднення:

1) не мають у власності придатної для проживання житлової нерухомості, розташованої поза межами тимчасово окупованої території України;

2) не отримують передбачених законодавством України бюджетних виплат для покриття витрат на проживання.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 9).
- ✓ Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (ст. 166.3.9).

Розмір такої знижки не може перевищувати (у розрахунку на календарний рік) 30 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня звітного (податкового) року.

Примітка: Податкова знижка поширюється лише у випадку офіційно зареєстрованого договору про оренду житла.

1.6. Отримання грошової компенсації на придбання житла.

❖ можуть приймати участь у програмі ВПО за умови, що вони: брали безпосередню участь в АТО; визнані особами з інвалідністю внаслідок війни III групи відповідно до пунктів 11-14 ч. 2 ст. 7 або учасниками бойових дій відповідно до пунктів 19-20 ч. 1 ст. 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»; не менше року перебувають на обліку як ВПО за місцем фактичного проживання у межах м. Києва або в межах однієї області; перебувають на квартирному обліку як такі, що потребують поліпшення житлових умов; не володіють та не володіли протягом останніх 5 років майновими правами чи правом власності на нерухоме майно, що відповідає житловим нормам, яке розташоване в населених пунктах на підконтрольній Україні території; раніше не отримували жиле приміщення або грошову компенсацію.

❖ розмір компенсації визначається комісією, виходячи з таких нормативів:

! за нормою 13,65 м² жилої площі на кожного члена сім'ї особи, яка загинула (пропала безвісти), померла, за однією категорією з урахуванням особи, яка загинула (пропала безвісти), померла, у разі, коли він перебував на квартирному обліку разом з членами своєї сім'ї;

! за нормою 13,65 м² жилої площі на особу з інвалідністю та кожного члена його сім'ї;

! за нормою 35,22 м² загальної площі на сім'ю особи, яка загинула (пропала безвісти), померла, за однією категорією або на сім'ю особи з інвалідністю;

! додатково 10 м² жилої площі на кожного члена сім'ї заявника, який є особою з інвалідністю або дитиною з інвалідністю (у тому числі з урахуванням заявника);

! з урахуванням опосередкованої вартості спорудження 1 м² загальної площі житла в населеному пункті, в якому заявник перебуває на квартирному обліку на день звернення за грошовою компенсацією і яка визначається Мінрегіоном відповідно до Порядку визначення та застосування показників опосередкованої вартості спорудження житла за регіонами України, затвердженого наказом Держбуду від 27 вересня 2005 р. № 174, збільшеної в 1,5 раза.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 9).
- ✓ Постанова КМУ «Про затвердження порядку виплати грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення деяким категоріям осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей» від 19.10. 2016 р. №719.

1.7. Компенсація витрат за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб.

Виплата компенсації здійснюється особам, що розмістили ВПО за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів (зокрема, резервного фонду бюджету), коштів підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, іноземних держав та міжнародних організацій у вигляді благодійної, гуманітарної та матеріальної допомоги, а також добровільних пожертвувань фізичних і юридичних осіб, благодійних організацій та громадських об'єднань, інших не заборонених законодавством джерел у безготівковій формі за зазначеними у заяві банківськими реквізитами до кінця місяця з дня закінчення звітного місяця за умови відсутності

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII .
- ✓ Постанова Кабінету Міністрів України «Про облік внутрішньо переміщених осіб» від 01.10.2014 № 509.
- ✓ Постанова КМУ «Про затвердження Порядку компенсації витрат за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб» від 19.03. 2022 р. № 333

заборгованості за житлово-комунальні послуги.

- ❖ Компенсація надається фізичним особам – громадянам України віком від 18 років, які є власниками житла або їх представниками, наймачами (орендарями) житла державної або комунальної власності, спадкоємцями, які прийняли спадщину, і безоплатно розміщували в цих приміщеннях ВПО, крім членів своєї сім'ї у розумінні Сімейного кодексу України :
  - ! які перемістилися з тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя, території територіальних громад, які розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні);
  - ! житло яких зруйноване або непридатне для проживання внаслідок пошкодження, інформація про яке внесена до Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації, або щодо якого подано документальне підтвердження від органів місцевого самоврядування факту пошкодження/знищення нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації.
- ❖ для покриття понесених ними витрат, пов'язаних з розміщенням ВПО.

Примітка: У разі коли за результатами перевірки встановлено факт наведення у заяві недостовірної інформації, виконавчий орган сільської, селищної, міської ради, районні в м. Києві держадміністрації, відповідні військові адміністрації приймають рішення про відмову у виплаті компенсації.

2. ІНСТРУМЕНТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ, ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТРЕБИ В ЛІКУВАННІ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ

2.1. Надання необхідної медичної допомоги в державних та комунальних закладах охорони здоров'я³:

❖ ВПО можуть звертатися за необхідною медичною допомогою в державні та комунальні заклади охорони здоров'я за місцем свого проживання / перебування (для цього місцеві державні адміністрації в межах своїх повноважень забезпечують організацію роботи медичних закладів з надання необхідної допомоги населенню з урахуванням тимчасового проживання/перебування на відповідній території ВПО);

❖ ВПО мають можливість отримувати медичну допомогу та медичне обслуговування, бути злученими до комплексних заходів щодо санітарно-епідеміологічної безпеки населення та карантинних заходів за місцем фактичного їх перебування (відповідальність за організацію покладено на Міністерство охорони здоров'я України);

❖ ВПО можуть бути прийняті у будь-якій лікарні, якщо вона здатна забезпечити необхідне лікування, наявність декларації для цього не обов'язкова;

❖ у лікаря, який надає первинну медичну допомогу, ВПО можуть отримати:

! динамічне спостереження за станом здоров'я

! діагностику та лікування захворювань

! базові тести та аналізи

! направлення до лікарів вузької спеціалізації чи на обстеження, паліативну допомогу

! рецепти за програмою «Доступні ліки» та інсулін (якщо це повторний рецепт)

! щеплення відповідно до календаря профілактичних щеплень

❖ медзаклади, які працюють за програмою медичних гарантій (ПМГ), повинні надавати необхідну медичну допомогу, у тому числі ВПО, безоплатно;

❖ пацієнти з числа ВПО, які потребують амбулаторного лікування серцево-судинних захворювань, цукрового діабету першого/другого типу, нецукрового діабету, бронхіальної астми, розладів психіки та поведінки, епілепсії, можуть отримати лікарські засоби, що входять до програми «Доступні ліки», безоплатно або з невеликою доплатою.

Примітка: Безоплатно і на пільгових умовах лікарські засоби відпускаються лише визначеним групам населення, серед яких прямо ВПО не передбачено. Однак, якщо ВПО належить до визначених груп населення, то лікарські препарати для них відпускаються безоплатно або з невеликою доплатою.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 9).
- ✓ Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992р. №2801-XII.
- ✓ Постанова КМУ «Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань» від 17.08.1998 р. № 1303.

³ Детальна інформація на веб-сайті Міністерства охорони здоров'я України - <https://moz.gov.ua/article/news/vnutrishno-peremischeni-osobi-mozhut-otrimuvati-medichnu-dopomogu-za-miscem-prozhivannja-ta-bez-deklaracij>

2.2. Встановлення / продовження інвалідності за спрощеною процедурою в період дії воєнного стану.

- ❖ для отримання соціальних виплат особам з інвалідністю (в т.ч. з числа ВПО) проходити повторний огляд для підтвердження інвалідності не потрібно, оскільки, термін дії інвалідності та індивідуальна програма реабілітації (ІПР) продовжено на період дії воєнного стану;
- ❖ укладання декларації між пацієнтом з числа ВПО та лікарем, який оформляє направлення на МСЕК, є не обов'язковим.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 9).
- ✓ Постанова КМУ «Деякі питання надання державної соціальної допомоги та пільг на період введення воєнного стану» від 07.03. 2022 р. №214.

Примітка: Строк проходження повторного огляду, який припав на період дії воєнного стану на території України, переноситься на строк не пізніше шести місяців після його припинення/скасування. ВПО з інвалідністю мають можливість отримувати, відповідно до індивідуальної програми реабілітації, без проходження повторного огляду лікарсько-консультативної комісії (ЛКК) чи медико-соціальної експертної комісії МСЕК: соціальні виплати; реабілітаційні послуги та допоміжні вироби (милиці, ходунки, крісла колісні); засоби інконтиненції, наприклад, памперси, катетери та ін.

3. ІНСТРУМЕНТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ, ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТРЕБИ В ДОСТАТНЬОМУ РІВНІ ДОХОДІВ ТА ТРУДОВІЙ РЕАЛІЗАЦІЇ

3.1. Компенсація фактичних транспортних витрат на переїзд до іншої адміністративно-територіальної одиниці місця працевлаштування, а також витрат для проходження за направленням ДСЗ попереднього медичного та наркологічного огляду, якщо це необхідно для працевлаштування.

- ❖ можливість отримати компенсацію мають лише ВПО з числа зареєстрованих безробітних;
- ❖ ВПО компенсуються фактичні транспортні витрати на переїзд до іншої адміністративно-територіальної одиниці місця працевлаштування, а також витрати для проходження за направленням ДСЗ попереднього медичного та наркологічного огляду, якщо це необхідно для працевлаштування.

Примітка: Необхідною умовою отримання вказаної компенсації є офіційна реєстрація ВПО як безробітних в Державній службі зайнятості.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 7).
- ✓ Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 р. № 5067-VI (ст. 24).

3.2. Працевлаштування за програмою компенсації витрат роботодавцю на оплату праці.

- ❖ можливість приймати участь в цій програмі мають лише працевлаштовані ВПО з числа зареєстрованих безробітних;
- ❖ за працевлаштування зареєстрованих безробітних з числа ВПО на умовах строкових трудових договорів тривалістю не більше шести календарних місяців передбачена компенсація витрат роботодавця на оплату їх праці (але не вище двох розмірів мінімальної заробітної плати, установлені законом), за умови збереження гарантій зайнятості такої особи протягом періоду, що перевищує тривалість виплати у два рази;
- ❖ компенсація витрат надається у розмірі 6700 гривень щомісяця за кожну працевлаштовану особу, за яку роботодавцем сплачується єдиний соціальний внесок, на період воєнного часу та протягом 30 календарних днів після його скасування або припинення; загальна тривалість надання компенсації витрат не може перевищувати двох місяців з дня працевлаштування особи.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 7).
- ✓ Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 р. № 5067-VI (ст. 24).
- ✓ Постанова КМУ «Про затвердження Порядку надання роботодавцю компенсації витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні» від 20.03.2022р. № 331.

Примітка: У разі звільнення працівника, за якого виплачувалася компенсація до закінчення встановленого строку збереження гарантій зайнятості, сума виплачених коштів повертається у повному обсязі до бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, крім випадку, коли на його робоче місце роботодавцем працевлаштовано іншого зареєстрованого безробітного за направленням територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, до закінчення встановленого строку збереження гарантій зайнятості. У разі якщо на місце звільненого працівника працевлаштовано зареєстрованого безробітного з числа ВПО, виплата компенсації продовжується до закінчення встановленого строку збереження гарантій зайнятості з урахуванням положень частини третьої цієї статті.

3.3. Перепідготовка та підвищення кваліфікації за програмою компенсації відповідних витрат роботодавцю.

❖ можливість приймати участь в цій програмі мають лише ВПО з числа зареєстрованих безробітних;

❖ роботодавцям, які працевлаштовують зареєстрованих безробітних з числа ВПО строком не менше ніж на дванадцять календарних місяців, компенсуються витрати на перепідготовку та підвищення кваліфікації таких осіб;

❖ розмір компенсації визначається Кабінетом Міністрів України в межах вартості навчання з перепідготовки та підвищення кваліфікації.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 7).
- ✓ Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 р. № 5067-VI (ст. 24).

Примітка: Вартість навчання безробітного не може перевищувати вартості, заявленої/актуалізованої закладом освіти під час відбору центром зайнятості закладів освіти для організації професійного навчання безробітних або заявленої/актуалізованої роботодавцем в інформації про організацію професійного навчання безробітних за індивідуальною формою навчання на робочому місці (на виробництві) або шляхом стажування з подальшим працевлаштуванням у роботодавця.

Якщо вартість навчання перевищує максимальну вартість сертифіката на навчання, різниця вартості навчання може бути оплачена безробітним самостійно або за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством.

Розмір вартості навчання за весь його період зазначається в договорі, що укладається між закладом освіти та безробітним або між роботодавцем і безробітним, і не підлягає зміні.

3.5 Спрощена процедура призначення допомоги по безробіттю у мінімальному розмірі.

❖ під час воєнного стану призначення допомоги по безробіттю ВПО, які не мають документів про періоди страхового стажу, трудової діяльності, заробітну плату (дохід, грошове забезпечення), здійснюється на підставі відомостей, наявних у: Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків; Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань; реєстрі страхувальників та реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування; інформаційній системі ДМС та МВС; єдиній інформаційній базі даних про ВПО; податковій звітності за останній звітний період;

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 9).
- ✓ Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 02.03.2000р. № 1533-III.
- ✓ Постанова КМУ «Про особливості реалізації державної політики у сферах зайнятості та загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття під час воєнного стану та після його припинення або скасування» від 21.06. 2022 р. № 735.

❖ під час воєнного стану ВПО, в разі відсутності документів та відомостей про періоди страхового стажу, трудової діяльності, заробітну плату (дохід, грошове забезпечення), допомога по безробіттю призначається тривалістю 120 календарних днів протягом двох років з дня її призначення в мінімальному розмірі для застрахованих осіб - 2500 гривень, а для осіб, визначених ч.2 ст. 6 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» - 1500 гривень.

Примітка: Після надходження необхідних документів та відомостей протягом двох років з дня її призначення тривалість виплати допомоги по безробіттю та її розмір переглядаються відповідно до законодавства.

3.6. Одноразове отримання ваучера для підтримання конкурентоспроможності на ринку праці.

❖ ВПО працездатного віку за відсутності підходящої роботи можуть одноразово отримати ваучер для підтримання конкурентоспроможності шляхом перепідготовки, за робітничою професією, підготовки за спеціальністю для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра або магістра, здобутих за іншою спеціальністю, підготовки на наступному рівні освіти (крім третього (освітньо-наукового / освітньо-творчого) рівня вищої освіти), спеціалізації та підвищення кваліфікації за професіями і спеціальностями (вибір професії / спеціальності із затвердженого переліку, форми та місця навчання здійснюється особою).

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 9).
- ✓ Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 р. № 5067-VI (ст. 30).

3.6. Забезпечення дітей грудного віку та другого року життя з числа ВПО безкоштовним харчуванням.

❖ дітям грудного віку та дітям другого року життя, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, або з числа ВПО за рахунок держави гарантується забезпечення дитячим харчуванням у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 7).
- ✓ Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення безкоштовним харчуванням дітей внутрішньо переміщених осіб» від 16.01.2020 № 474-IX.

Примітка: Вартість ваучера встановлюється в межах вартості навчання, але не може перевищувати десятикратний розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом.

Оплата ваучера здійснюється за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття виходячи з його фінансових можливостей.

4. ІНСТРУМЕНТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ, ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТРЕБИ В ОСВІТІ ТА ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ

4.1. Продовження здобуття певного освітнього рівня на території інших регіонів України за рахунок коштів державного бюджету або інших джерел фінансування.

- ❖ взяті на облік ВПО мають можливість на продовження здобуття певного освітнього рівня на території інших регіонів України за рахунок коштів державного бюджету або інших джерел фінансування. Порядок фінансування навчання категорії осіб, які були зараховані у навчальні заклади на територіях, збройного конфлікту, тимчасової окупації, на навчання за рахунок коштів державного бюджету, встановлюється Кабінетом Міністрів України;
- ❖ на Міністерство освіти і науки України покладається відповідальність щодо створення умов для здобуття громадянами дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної освіти, професійно-технічної, вищої освіти з урахуванням відомостей щодо ВПО.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII.

Примітка: В Законі України «Про освіту» про права ВПО нічого не зазначено.

4.2. Влаштування дітей у дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади.

- ❖ влаштування дітей ВПО у дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади державної форми власності покладається на місцеві державні адміністрації в межах своїх повноважень;
- ❖ органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень забезпечують влаштування дітей ВПО у дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади комунальної форми власності.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII.

4.3. Отримання державної цільової підтримки для здобуття вищої освіти.

- ❖ дітям, зареєстрованим як ВПО, дітям, які проживають у населених пунктах на лінії зіткнення, у тому числі дітям, які навчаються за денною формою здобуття освіти у закладах вищої освіти, - до закінчення такими дітьми закладів освіти за певним ступенем вищої освіти, але не більш як до досягнення ними 23 років, надається державна цільова підтримка для здобуття вищої освіти у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;
- ❖ Державна цільова підтримка для здобуття вищої освіти надається у вигляді:
  - ! повної або часткової оплати навчання за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів;
  - ! пільгових довгострокових кредитів для здобуття освіти;
  - ! соціальної стипендії;
  - ! безоплатного забезпечення підручниками;
  - ! безоплатного доступу до мережі Інтернет, систем баз даних у державних та комунальних навчальних закладах;
  - ! безоплатного проживання в гуртожитку;
  - ! інших заходів, затверджених Кабінетом Міністрів України.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII.
- ✓ Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII.

Примітка: Порядок та умови надання державної цільової підтримки для здобуття вищої освіти зазначеним категоріям громадян визначаються Кабінетом Міністрів України.

4.4. Забезпечення безкоштовним харчуванням дітей, які навчаються у дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладах незалежно від підпорядкування, типів і форми власності:

- ❖ діти з числа ВПО чи діти, які мають статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, які навчаються у дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладах незалежно від підпорядкування, типів і форми власності, забезпечуються безкоштовним харчуванням у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;
- ❖ дітям грудного віку та дітям другого року життя, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, або з числа ВПО за рахунок держави гарантується забезпечення дитячим харчуванням у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 7).
- ✓ Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення безкоштовним харчуванням дітей внутрішньо переміщених осіб» від 16.01.2020 № 474-IX.
- ✓ Закон України «Про дошкільну освіту» від 11.07.2001 № 2628-III (ст. 33).

4.5. Державне замовлення на підготовку фахівців і кадрів та формування мережі навчальних закладів з урахуванням наявної кількості ВПО.

- ❖ для ВПО надаються (розміщуються) додаткові місця державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних кадрів, які за результатами конкурсного відбору вступників у державні і комунальні вищі навчальні заклади не потрапили до переліку осіб, які рекомендовані вищим навчальним закладом до зарахування на місця державного замовлення;
- ❖ забезпечується формування оптимальної мережі професійно-технічних навчальних закладів, експериментальних навчальних закладів для задоволення освітніх потреб населення з урахуванням потреб ВПО (відповідальність покладається на Міністерство освіти і науки України, яке координує діяльність місцевих органів управління освітою в частині формування оптимальної мережі навчальних закладів).

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 11).
- ✓ Постанова КМУ «Деякі питання надання (розміщення) додаткових місць державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних кадрів для громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території або переселилися з неї» від 17.09.2014 р. № 450.

Примітка: Інформацію про чисельність вступників з пропозицією щодо внесення змін до обсягів державного замовлення подає державному замовникові виконавець державного замовлення.

4.6. Разове безоплатне навчання зі стипендіальним забезпеченням на підготовчих курсах закладів вищої освіти тривалістю до одного року з наступним вступом до закладів вищої освіти як ВПО.

- ❖ особи, місцем проживання яких є тимчасово окупована територія окремих районів Донецької та Луганської областей, територія населених пунктів на лінії зіткнення, тимчасово окупована територія Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, можуть за бажанням разово скористатися правом на безоплатне навчання зі стипендіальним забезпеченням на підготовчих курсах закладів вищої освіти тривалістю до одного року з наступним вступом до закладів вищої освіти як ВПО у порядку, визначеному Умовами прийому на навчання для здобуття вищої освіти.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 11).
- ✓ Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. (ст. 44).

Примітка: Відповідно до Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти вчена рада закладу вищої освіти затверджує Правила прийому, якими встановлюються перелік і кількість сертифікатів ЗНО, вагові коефіцієнти при вступі тощо.

5. ІНСТРУМЕНТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ, ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТРЕБИ В СОЦІАЛЬНІЙ АДАПТАЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЇ У СУСПІЛЬСТВО

5.1. Призначення / збереження соціальних виплат згідно чинного законодавства.

- ❖ для ВПО закріплено гарантію призначення та продовження виплати довічних державних стипендій, усіх видів соціальної допомоги та компенсацій, матеріального забезпечення, надання соціальних послуг, субсидій та пільг за рахунок коштів державного бюджету, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття та Пенсійного фонду України для ВПО.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 7).
- ✓ Постанова КМУ «Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам» від 05.11.2014 р. № 637.
- ✓ Постановою КМУ «Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам» від 08.06. 2016р.

Примітка: Для ідентифікації одержувачів пенсій, які є ВПО, та забезпечення виплати пенсії таким особам проводиться емісія платіжних карток, які водночас є пенсійними посвідченнями, із зазначенням на них графічної та електронної інформації про власника та його електронного цифрового підпису.

5.2. Отримання одноразової грошової допомоги у зв'язку з складними життєвими обставинами.

- ❖ ВПО мають можливість отримати одноразову грошову допомогу у складних життєвих обставинах, що спричинені соціальним становищем, внаслідок яких особа частково або повністю не має здатності (не набула здатності або втратила її) чи можливості самостійно піклуватися про особисте (сімейне) життя і брати участь у суспільному житті;
- ❖ за результатами розгляду поданих документів рішення про доцільність надання грошової допомоги, її розмір або відмову у наданні грошової допомоги щодо кожної особи, яка подала заяву про отримання грошової допомоги, приймає місцева комісія.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 7).
- ✓ Постанова КМУ «Про затвердження Порядку використання коштів, що надійшли від фізичних та юридичних осіб для надання одноразової грошової допомоги постраждалим особам та внутрішньо переміщеним особам» від 01.10.2014 р. №535.

Примітка: Для отримання грошової допомоги постраждала особа чи особа, яка переміщується, звертається до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районної, районної в м. Києві держадміністрації, структурного підрозділу з питань соціального захисту населення виконавчого органу міської, районної у місті (у разі створення) ради (далі - органи соціального захисту населення) за місцем реєстрації проживання або фактичним місцем перебування з відповідною заявою, в якій зазначає причини необхідності надання їй грошової допомоги.

5.3. Отримання допомоги на проживання та інших видів підтримки.

- ❖ допомога на проживання надається щомісячно з місяця звернення на кожну внутрішньо переміщену особу, відомості про яку включено до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, у таких розмірах:
  - ! для осіб з інвалідністю та дітей - 3000 гривень;
  - ! для інших осіб - 2000 гривень.
- ❖ ВПО можуть надаватися інші види підтримки, зокрема у вигляді грошових виплат, шляхом:
  - ! надання допомоги міжнародними організаціями відповідно до визначених та закріплених домовленостей стосовно реалізації програм з відповідною міжнародною організацією;
  - ! встановлення виконавчими органами сільських, селищних, міських рад за рахунок власних коштів і благодійних надходжень додаткових гарантій щодо соціального захисту ВПО.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 7).
- ✓ Постанова КМУ «Про порядок надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам» від 20.03.2022 р. №332.
- ✓ Постанова КМУ «Про підтримку окремих категорій населення, яке постраждало у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України» від 16.04. 2022 р. № 457.

Примітка: Допомога на проживання не надається ВПО, які були обліковані як внутрішньо переміщені особи до 24 лютого 2022 р., крім осіб, які отримували щомісячну адресну допомогу внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, у тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, та осіб, які повторно перемістилися з тимчасово окупованої Російською Федерацією території України, території, на яких ведуться бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, після 24 лютого 2022 року.

5.4. Отримання гуманітарної та іншої допомоги в умовах воєнного стану в Україні.

- ❖ для цивільного населення (в т.ч. ВПО) передбачено надання гуманітарної та іншої допомоги в умовах воєнного стану в Україні за рахунок коштів, що надійшли на поточний рахунок Мінсоцполітики для гуманітарної допомоги;
- ❖ суб'єктами, які подають до Мінсоцполітики пропозиції за напрямками використання коштів, є Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю, Нацсоцслужба, централізовані закупівельні організації, сільські, селищні, міські ради, їх виконавчі органи, військові адміністрації, надавачі соціальних послуг.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 7).
- ✓ Постанова КМУ «Про підтримку окремих категорій населення, яке постраждало у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України» від 16.04. 2022 р. № 457.
- ✓ Постанова КМУ «Питання надання гуманітарної та іншої допомоги цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні» від 07.03.2022 р. № 220.

Примітка: Розподіл акумульованих коштів здійснюється Мінсоцполітики на підставі рішення комісії з питань розподілу коштів для надання допомоги в умовах воєнного стану.

5.5. Доступ до інформації.

- ❖ для ВПО передбачено право на доступ до інформації про долю та місцезнаходження зниклих членів сім'ї та близьких родичів;
- ❖ достовірну інформацію про наявність загрози для життя та здоров'я на території її покинутого місця проживання, а також місця її тимчасового поселення, стану інфраструктури, довкілля, забезпечення її прав і свобод.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 9).

6. ІНСТРУМЕНТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ, ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТРЕБИ В СУСПІЛЬНІЙ ПОВАЗІ ТА ВИЗНАННІ

6.1. Заборону нарахування пені та/або штрафів на основну суму заборгованості із зобов'язань за кредитними договорами та договорами позики.

❖ за невиконання чи неналежне виконання ВПО зобов'язань за кредитним договором та/або договором позики не нараховується неустойка (штраф, пеня), не настає відповідальність у вигляді сплати суми боргу з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення та процентів річних від простроченої суми, не застосовуються інші санкції майнового характеру;

❖ загальна сума процентів за кредитним договором та/або договором позики, боржником за яким ВПО, яка у період після дати початку тимчасової окупації залишила або покинула своє місце проживання на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України, не може перевищувати суми процентів, нарахованої протягом строку, на який надавався кредит (позика), за мінімальною ставкою, визначеною договором.

Примітка: Кредитор з урахуванням законодавчих вимог зобов'язаний здійснити перерахунок заборгованості за кредитним договором та/або договором позики у семиденний строк з дня надходження письмового звернення від ВПО.

У разі невиконання кредитором свого обов'язку щодо здійснення перерахунку заборгованості за кредитним договором та/або договором позики, така заборгованість вважається автоматично перерахованою на наступний день після закінчення відповідного семиденного строку з дня надходження до кредитора письмового звернення від ВПО.

Відступлення (продаж, передання) права вимоги за кредитним договором та/або договором позики, позичальником за яким є ВПО, без згоди боржника забороняється.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 7).
- ✓ Закон України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» від 02.09.2014 № 1669-VII.

6.2. Звільнення від обов'язку погашення основної суми іпотечного кредиту та нарахованих відсотків за ним.

❖ ВПО звільняється від обов'язку погашення основної суми іпотечного кредиту та нарахованих відсотків за ним, якщо об'єктом іпотеки є майно, розташоване (зареєстроване) на території, що після укладення такого іпотечного договору була тимчасово окупована. Національний банк України приймає рішення про зміну класифікації таких іпотечних кредитів або інші рішення з метою недопущення погіршення ліквідності (фінансового стану) кредитора.

Примітка: Норми щодо звільнення від погашення основної суми іпотечного кредиту та нарахованих відсотків за ним не поширюються на нерухоме житлове майно, загальна площа якого перевищує показники, встановлені ст. 265 Податкового кодексу України.

На громадянина України, який виїжджає з тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим за межі державного кордону України на місце постійного проживання або змінює своє громадянство, також не поширюються наведені законодавчі норми.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII (ст. 14).
- ✓ Закон України «Про іпотеку» від 05.06.2003 р. № 898-IV.

6.3. Отримання відпустки без збереження заробітної плати подовженої тривалості.

❖ працівник, який набув статусу ВПО, у період дії воєнного стану за заявою може звернутися до роботодавця щодо надання в обов'язковому порядку йому відпустки без збереження заробітної плати тривалістю, визначеною у заяві, але не більше 90 календарних днів (без зарахування часу перебування у відпустці до стажу роботи, що дає право на щорічну основну відпустку).

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII.
- ✓ Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 20.10.2014 № 1706-VII.

Примітка: Протягом періоду дії воєнного стану роботодавець на прохання працівника може надавати йому відпустку без збереження заробітної плати без обмеження строку, встановленого ч.2 ст. 26 Закону України «Про відпустки» (15 кал. днів).

6.4. Отримання безкоштовної правової допомоги.

❖ ВПО мають можливість отримати безкоштовно вторинну правову допомогу з усіх видів правових послуг, передбачених ч. 2 ст. 13 Закону України «Про безоплатну правову допомогу»; громадяни України, які звернулися із заявою про взяття їх на облік як ВПО, - на правові послуги, передбачені п. 2 і 3 ч. другої ст. 13 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» - з питань, пов'язаних з отриманням довідки про взяття на облік ВПО, до моменту отримання довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII.
- ✓ Закон України «Про безоплатну правову допомогу» від 02.06.2011 р. № 3460-VI.

Примітка: Безоплатна вторинна правова допомога - вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя.

Безоплатна вторинна правова допомога включає такі види правових послуг: 1) захист; 2) здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; 3) складення документів процесуального характеру.

6.5. Отримання безкоштовної психологічної допомоги⁴.

❖ на органи державної влади покладається відповідальність щодо створення умов для отримання психологічної допомоги і реабілітації ВПО, зокрема дітей;

❖ Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України підготувало перелік контактів за якими ВПО можуть звертатися за кваліфікованою психологічною допомогою як дорослим, так і дітям.

Нормативно-правове забезпечення реалізації потреби:

- ✓ Закон України «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. №1706-VII.
- ✓ Стратегія державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 р. № 312-р.

Примітка: мешканці будь-якого куточка України завжди можуть скористатися номером гарячої лінії безоплатної психологічної допомоги: 0 800 100 102. Професійні психологи-консультанти працюють щодня з 10:00 до 20:00.

⁴ Детальна інформація на веб-сайті Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України - <https://www.kmu.gov.ua/news/de-vnutrishnim-pereselentsiam-otrymaty-bezkoshtovnu-psykholohichnu-dopomohu-skhidni-ta-pivnichni-rehiony>.